

Na prahu nového sokolského století

DR. ANTONÍN HŘEBÍK
starosta Čs. Sokolstva v zahraničí

Násilný komunistický puč v únoru 1948 znamenal v Československu konec svobodného československého Sokolstva a zničení jeho organizace. Neznamenal však zničení a konec Týřšova a Fügnerova sokolství. Důkazem toho je stále vzrůstající a úspěšná činnost Sokolstva ve svobodném světě.

V udržování a šíření sokolských zásad a sokolské práce pokračují nejen všechny sokolské jednoty ve Spojených státech, sdružené v Americké Obci Sokolské a v Slovenské Tělocvičné Jednotě Sokol v USA, ale i všechny sokolské jednoty ve svobodném zahraničí, které dříve tvořily součást Zahraniční župy Československé Obce Sokolské a které byly založeny ve svobodném světě po roce 1948.

Tisíce sokolských bratrů a sester bylo nuceno po komunistickém puči opustit svou vlast, avšak ve svobodném zahraničí hned od počátku pokračovali — a pokračují v sokolské práci, která jim byla doma znemožněna.

Vedení sokolskými ideály, bez jakékoliv pomoci, pouze svými vlastními silami vybudovali ve svobodném světě organizaci svobodného Čs. Sokolstva v zahraničí, které dnes sdružuje sokolské jednoty ve čtyřech dílech světa — v západní Evropě, v severní Africe, v Kanadě, v Argentíně a v Australii.

S hrdostí si dnes uvědomujeme, že je to v dnešní vážné době jedna z nejsilnějších a nejpevnějších čs. organizací ve svobodném světě, která spojuje sokolské bratry a sestry, vzdálené od sebe tisíce mil, avšak spojené jednou myšlenkou — myšlenkou sokolskou — bez rozdílu jakékoliv příslušnosti — náboženské, politické či jiné, jak tomu v Sokole vždy bylo — a jak tomu bude i vždy v budoucnosti.

Čs. Sokolstvo v zahraničí uspořádalo již čtyři sokolské slety v Kanadě — v roce 1953 v Torontu, v roce 1955 v Montrealu, v roce 1960 v Norandě a v roce 1962 opět v Torontu, dále slet Evropského okrsku v roce 1954 v Paříži, slet svobodného Sokolstva v roce 1956 ve Vídni — a nyní Jubilejní slet svobodného Čs. Sokolstva v zahraničí ve Vídni v červenci 1962.

Kromě sletů uspořádalo Čs. Sokolstvo v zahraničí v letech 1957 až 1961 již pět prázdninových táborů své Evropské oblasti — v Rakousku, ve Švýcarsku a ve Francii.

Dvanáctý rok již vydává svůj časopis „Čs. Sokol v zahraničí“, který je pojátkem všech sokolských bratrů a sester, roztroušených po všech končinách světa.

Po dvanáct let pečuje o vysílání sokolských zpráv do Československa, zvláště rozhlasovou stanicí Svobodné Evropy, která od roku 1950 do roku 1962 vysílala již na 580 sokolských hlídek.

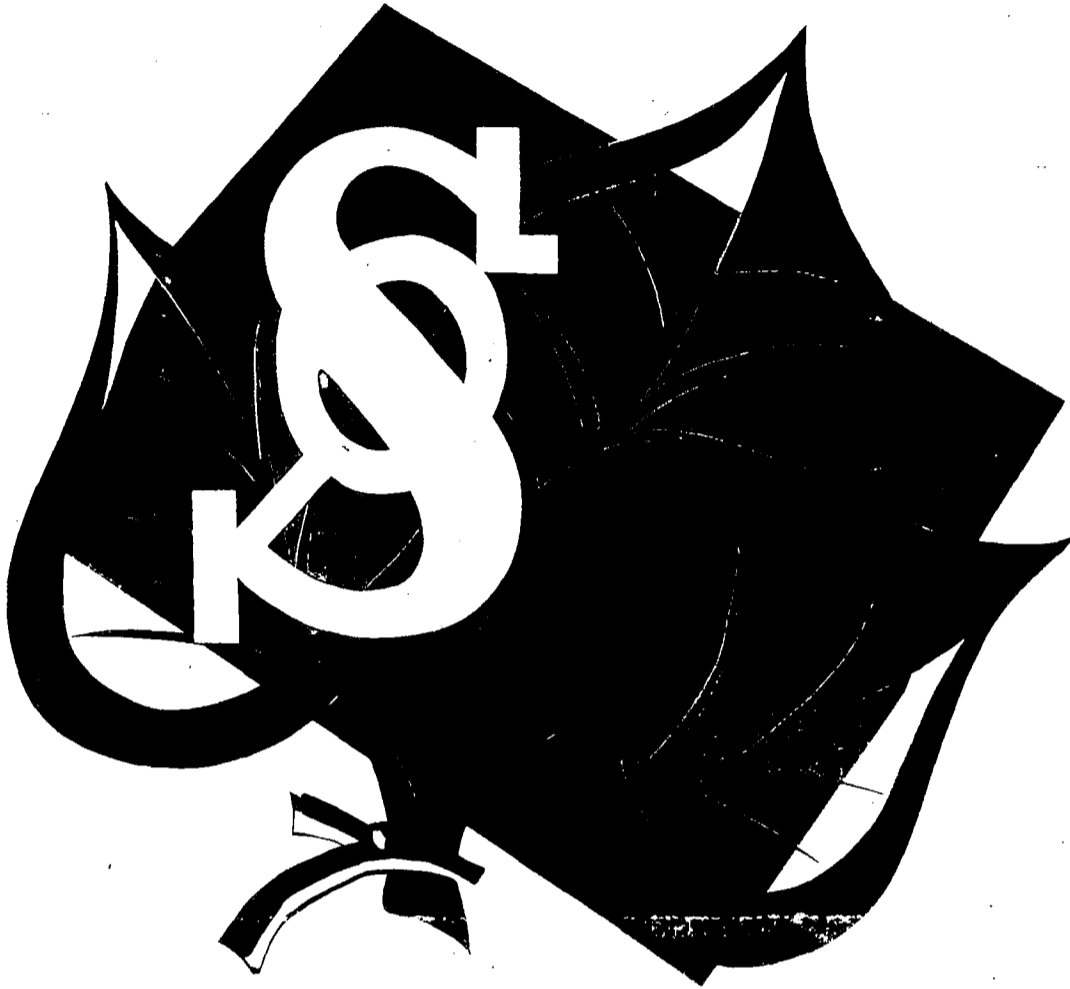
V západní Evropě pracuje Sokolstvo již více než 90 roků. Jsou to sokolské jednoty ve Vídni, v Paříži, v Londýně, v Curychu, v Bruselu, ve Štokholmu a ve Västerås ve Švédsku.

V severní Africe pracuje sokolská jednota v Casablanca v Maroku, která má za sebou již 10 let činnosti, v Argentíně, kde Sokolstvo pracuje již více než půl století, pokračují v sokolské práci jednoty v Buenos Aires a ve Villa Dominico a v Australii je to pilná sokolská jednota v Sydney, která má za sebou již více než 10 let sokolské práce.

Hlavními středisky sokolské práce v Kanadě, kde Sokolstvo v letošním Jubilejním roce oslavilo Sokolstva oslavilo již 50 let své činnosti, jsou Toronto a Ottawa v provincii Ontario a Montreal a Noranda v provincii Quebec.

(Dokončení na str. 2.)

100 LET

ZDRAVÍME JUBILEJNÍ SLET SVOBODNÉHO SOKOLSTVA
VE VÍDNI 6.-8. ČERVENEC 1962

Mexiko odmítlo kulturní spolupráci s ČSSR

Rudí misionáři z Prahy — ministr školství a kultury Dr. Fr. Kahuda, neblaze proslulý spisovatel Dr. A. Hofmeister a přednostka odboru pro kulturní styky s Latinskou Amerikou Dr. J. Pušová — pobýli v Mexiku celý týden — od 29. dubna do 6. května. Přijeli s tím, aby si vynutili „sesílení kulturních styků“. Ze zpráv místního tisku je však patrné, že se svým plánem naprosto ztroskotali. Čtít nechtě to příznal i soudruh Kahuda, jenž na tiskové konferenci m. j. prohlásil, že k uskutečnění oficiálního kulturního plánu nedošlo, takže i nadále bude převládat přímý styk s různými mexickými organizacemi a institucemi. Jak je dále z reportáží mexických listů známo, Dr. Kahuda na tiskové konferenci nabízel návštěvu tisíců čs. turistů, přijme-li Mexiko jejich koruny, neboť socialistická ČSSR dolary nemá... A za tyto koruny — podle soudruha Dr. Kahudy — by pak Mexiko mohlo nakoupit čs. stroje... —

Ministr Kahuda též chválil mexickou kulturu; holedbal se tím, že se v ČSSR hodně překládá z mexické literatury a citoval slavné malíře Orozco, Rivera a Siqueiros — komunisty, z nichž dva první již zemřeli a poslední, kdysi zapletený do prvního nezdařeného atentátu na Trockého, je t. č. v žaláři za podvratnou činnost! Jak známo, o jeho omilostnění čs. komunisté neúnavně zasazují. — Na otázku o poměru ČSSR ke Kubě přiznal, že jí ČSSR podporuje na poli „průmyslovém“ tím, že tam posílá specialisty a že podporuje výcvik Kubánců v Praze (zopomněl však dodat, že ČSSR posílá na Kubu zbraně a že „průmyslový výcvik“ v Praze je de facto vojenským výcvikem...). — Kahuda samozřejmě vychvaloval i výchovný „socialistický systém“ a vypočítával jeho „přednosti“.

Přítomní žurnalisté však nebyli s jeho výkladem docela spokojeni a proto mu položili několik nepohodlných otázek, při nichž se soudruh Kahuda natolik rozlobil, že konferenci rychle skončil! — Jedna z těchto otázek — podle místní revue — zněla: „V r. 1952 byl v Praze významný proces, při němž školní chlapec svědčil proti svému otci, jenž pak byl odsouzen k smrti; tento muž se jmenoval Frejka. Je tohle oficiální výchova dětí, když pak přičiní smrt svých rodičů?“ — Dr. Kahuda odvětil: „Neznám tento případ, myslím, že se nikdy nestal... naše výchova nezapřičinuje smrt nikoho...!“ — Druhá otázka: „Čs. konstituce z r. 1960 zdůrazňuje — absolutní svobodu! Proč se omezuje čs. občanům výjezd do ciziny? — Proč existuje cenzura tisku a literatury? — Proč jsou malíři a literáři v žalářích?“ — Dr. Kahuda odpověděl (a ani se studem nezačervenal): „Výjezd do ciziny se omezuje; důkaz toho je, že já jsem tady. Není cenzura tisku a nemáme uvězněné malíře ani literáty...“ —

Protože se soudruh Kahuda v Mexiku zmínil, že v ČSSR studuje na stipendia 4.000 studentů ze zahraničí — a že se tento počet brzo zvýší na 6.000 — byl v místním tisku uveřejněn protest asociace universitních studentů latinsko-amerických s titulem „Co hledá čs. komunistická mise?“. V článku byl podrobně vyličen případ brazilských studentů-stipendistů, kteří utekli z rudé Prahy po velkých obtížích se strany úřadů, neboť se nechtěli podrobit komunistické indoktrinaci. Protest končil: „Je-li tohle druh kulturních styků, jež Dr. Kahuda chce posilovat, nechť o tom vědí ti, kteří sní o stipendiu v ČSSR! Jestliže přes-

to odejdou do komunistického ráje, nechť si uvědomí, že tím nastoupí cestu k útoku na naše instituce a na náš způsob života! Pak udělají nejlíp, když kromě stipendia okamžitě požádají o udělení čs. státního občanství, aby se úplně „těšili“ výhodám diktatury proletariátu...“ —

Četné mexické listy referovaly — ve spojitosti s návštěvou čs. rudé delegace — o skutečných poměrech v ČSSR. Na př. podrobně vysvětlily svým čtenářům diskriminaci bývalé majetné třídy, nucování ateistické výchovy, degradování inteligence na manuální pracovníky, usměřování spisovatelů atd. atd. — „Špionáž pod heslem kulturních styků“ byl název článku, jež uveřejnili členové instituce „Frente Popular Anticomunista de Mexico“ a v němž — ještě před příjezdem čs. kulturní delegace — upozornili, že jde o „nebezpečné komunistické agenty s diplomatickými pasy a s oficiálními tituly, kteří se budou snažit zakročit ve prospěch uvězněného malíře-komunisty Siqueiros...“ — Též jistý čs. exulant upozornil v jednom z hlavních mexických deníků na nebezpečí, které by Mexiku hrozilo, kdyby dovolilo, aby do země přijížděli tzv. turisté z ČSSR. Zdůraznil, že by šlo jen a jen o společný soudruh, jejichž hlavní úkol byl spočíval v rozšiřování rudé propagandy.

A ještě další — pro soudruha Kahuda a spol. — hořká pilulka: za jejich pobytu zrušilo Mexiko čs. komunistický konsultát v průmyslovém městě Monterrey a — last not least — věnec s červenomodrobílou stuhou, jež členové pražské kulturní delegace položili k pomníku mexických velikánů, přes noc nenápadně zmizel... —

Dr. V. LASKA

ŠESTÝ ČERVENEC

Na zpáteční cestě z Jubilejního sletu svobodného Sokolstva ve Vídni zastaví se výprava Americké Obce Sokolské v Kostnici na Bodamském jezeře, aby tam odhalila plaketu k uctění památky Mistra Jana Husa. Není to po prvé, co se město na německo-švýcarských hranicích stalo poutním místem čs. krajanů a exulantů. Protože se bráníme tomu, abychom nezesvěšťili docela, držíme se Mistra Jana Husa ponejvíce jako štítu v obraně proti všem, kdož by náš národ chtěli pokořovat. Na Kostnici, kde se odehrálo jedno z nejduchovnějších dramát středověku, jehož hlavní postavou byl český kněz Páně, neměli bychom se dívat, jak jsme zvyklí, pouze jako na místo jedné z tragédií českých dějin. Měli bychom na ni spíše pohlížet jako na zdroj, z něhož můžeme čerpat sílu a povzbuzení v křesťanské víře a přesvědčení. Dostí často zapomínáme, že Mistr Jan Hus byl především náboženský reformátor, kazatel Božího slova, hlasatel Boží pravdy, pro niž vlastně podstoupil smrt. Usiloval především o to, aby Boží slovo bylo dopřáno všem, a to nejen theologům a učencům, ale veškerému lidu obecnému v jeho srozumitelné mateřštině. Mistr Jan Hus pravil, že kdo miluje Boží pravdu, miluje i svůj národ, a sám šel příkladem. Burcoval národ k pravdě Boží a probouzel z lhostejnosti své spolubratry. Na cestu mu dala světlo bible a studiem Pisma rostl. To ho přivedlo k tomu, že nemohl zůstat lhostejným k nepravostem církve, a tak se dostal do konfliktu s církevní vrchností, která ho povolala před kostnický církevní koncil. Když pak stál před soudci, kteří ho nemohli usvědčit z porušení jediného článku Slova Božího, dodávala mu právě poznaná pravda Boží sílu. Neopustila jej ani tehdy, když stál na hranici iváři v tvář smrti. Znovu opakoval: „Dokažte mi, že bych byl jen jeden jediný článek slova Božího porušen, odvolám, co jsem kázal.“

Od Husovy mučednické smrti se převalilo mnoho časů. Nemusíme myslet ani tak daleko, jenom uvážit jedno jediné, že dvě stě let potom, po bitvě na Bílé hoře, zůstala doma jen hrstka věrných Čechů. To bylo to stáde Páně, jak se po všech těch pohromách nazývali Bratři. Na toto stáde Páně, na tento lid Husův, Chelčického a Komenského se změnila také Husova pravda, duchovní charakter křesťanské nauky a hluboké víry. Kristova nauka je kulturní satek lidstva. Ať si její podstatu promítáme kterýmkoliv směrem, vždy musíme uznat, že jsou v ní duchovní síly a záměry Boží. Člověk sám je z jejich podstaty. Takto oceňovali Mistra Jana Husa největší postavy čs. dějin. Dnes citujeme hlasy presidenta Osvooboditele T. G. Masaryka a K. Havlíčka Borovského.

T. G. M.

HUS a jeho následovníci jsou nám vzorem mravní odhodlanosti, pevnosti a náboženské opravdovosti. Hus začal boj se světskostí církve a národ šel za ním Jeho boj o vyšší mravnost a zbožnost, zpečetěný obětí života, byl bojem proti mravní decadenci církve.

(Světová revoluce)

Karel Havlíček Borovský:

Nám, kteří se snažíme o spravedlivost a svobodu jak duchovní tak i světskou, kteří chceme pravé a čisté, člověka ušlechťující, náboženství a poctivou dle vůle lidu a k blahu lidu zařízenou vládu, nám velice na tom záležíte musí, aby se lidu strany tohoto velikého muže, kterého nám všichni vzdělání a již svobodní národové závidí, oči otevřeli, aby celý náš národ v mistru Janu Husovi poznal svého nejmoudřejšího přítele a otce, jenž láskou svou k národu českému a k pravdě největší lidskou cenou, svým životem ochotně zaplatil.

(Slovan roku 1850)

Před dvaceti roky zemřel Václav J. Klofáč

Dne 10. července 1942, v době největší poroby českého národa, kdy nacistické stanné soudy popravovaly denně stovky českých vlastenců, zemřel v Dobříčkově v Chocně senátor a zakladatel čs. národně sociální strany Václav Jaroslav Klofáč.

Od svých studentských let vedl V. J. Klofáč boj proti rakousko-uherskému militarismu — a proti kastovníctví důstojnictva. Roku 1892 odmítl přijat hodnost důstojníka, protože nechtěl podepsat revers, že nevstoupí do žádného tajného spolku.

Roku 1897 založil V. J. Klofáč stranu národně-socialistickou, jejímž vůdcem zůstal až do její likvidace po Mnichovu. Na začátku první světové války — 4. září 1914 — byl zatčen a obžalován z velezrady.

Klofáčovo jméno zůstává trvale spjato s historií a budováním první republiky a jeho ideje, přes mnoho proměn, neztratily ani po dvaceti letech na hodnotě.

Na prahu nového sokolského století

(Dokončení se str. 1.)

A tak dnes — po více než 14 letech komunistického úsilí o zničení sokolské myšlenky doma — ve svobodném světě — v západní Evropě, v Africe, v Americe a v Australii — pracuje na 250 sokolských jednot, ve kterých je sdruženo více než 30.000 Sokolů.

Na prahu nového sokolského století — při jubilejním sletu svobodného Čs. Sokolstva v zahraničí ve Vídni — znovu si proto uvědomujeme sílu a svěžest sokolské myšlenky, která nás povede i na naší další cestě — na cestě, jejímž cílem je obnovení svobody a demokracie, jakož i radostné sokolské práce, v naší drahé vlasti.

Všichni pevně věříme, že Sokol bude jednou opět oporou a páteří našeho znovu svobodného národa! S touto pevnou vírou vstupujeme do dalšího století sokolské práce!

VÝZNAMNÁ KRAJANSKÁ SLAVNOST V USA

Masarykova socha odhalena v Clevelandu

Česká kulturní zahrada v Clevelandu je součástí rozsáhlého Rockefellerova parku na březích jezera Erie, v němž mají všechny národnostní skupiny žijící v Clevelandě své vyhrazené úseky, své zahrady, v nichž umísťují sochy a památky na vedoucí postavy svého národa.

Byl to opravdu malebný pohled na všechny ty barevné kroje a uniformy, na prapory skloněné v úctě kolem zahaleného ještě pomníku a snad nejdokladnější byla uniforma dvou francouzských legionářů, věkem již schylených, kteří sem přišli se svou starou vlajkou vzdát počtu svému nekdajšímu nejvyššímu veliteli.

Slavnost v Clevelandě zaznamenala ještě jednu významnou epizodu. Československá národní rada v Americe užila této příležitosti, aby senátoru za stát Ohio Franku Lausche (který je slovinského původu) udělila zvláštní uznání za podporu, kterou poskytlje snahám amerických Čechů a Slováků v americkém kongrese.

Senátor Lausche se pak ujal slova a jeho projev byl novým příslibem pomoci věci Čechů a Slováků. „Zde nejde jen o svobodu Československa, jde o věc daleko širšího významu. Jde o otázku, zda si udržíte svobodu — vy, já, kdo zůjeme ve Spojených státech. To co se stalo v roce 1948 v Československu, to chtějí komunisté udělat i tobě — ty tam, malé děvčátko, i mně, nám všem.“

Slova senátora Lauscheho přijali účastníci slavnosti s jásotem. Bylo to opravdu důstojné vyvrcholení, po němž pak následovalo vlastní odhalení sochy, které provedl sám mistr Jiroucha a jeho žena — oba zřejmě vzrušení významí tohoto okamžiku.

Dvacáté výročí poprav y hrdinky a statečné bojovnice za práva čs. žen — senátorky Františky Plamínkové

Třicátého června 1942 za heidrichiády byla popravena senátorka Plamínková. Dnes je tomu dvacet let a proto na ni v tyto dny víc než kdy jindy vzpomínáme. Plamínková patřila k markantním zjevům našich veřejných pracovníků za První republiky.

Po druhé světové války se v Československu utvořila „Společnost Františky Plamínkové“, která si vzala za úkol popularisovat její dílo a seznamovat české a slovenské ženy s její prací a jejím tvůrčím podílem na ženském hnutí. Společnost připravovala „Sborník“, v němž přátelé ve vzpomínkách zachytili hrdinný život této vynikající ženy.

Ve „Sborníku“ měl být také v plném znění dopis Plamínkové, který napsala v předmnichovské úzkosti Hitlerovi a ve kterém statečně obhajovala spravedlivou věc našeho národa. Tento nebojácný postoj jí přivedl do vězení.

„Sborník“ bohužel nevyšel, protože po únoru 1948 poručili komunisté rozmetat připravenou sazbu. Tento čin však nezamezil, aby všichni, kdož Plamínkovou znali, trvale nevydávali svědectví o její bohaté činnosti a její nekompromisní statečnosti. Senátorku Plamínkovou nelze

odepsat z našeho veřejného života v prvních desítilcích svobodné republiky.

Budíž jí věčná paměť!

Na podzim roku 1928 napsala senátorka F. F. Plamínková pro „Bulletin“ „Mezinárodní ženské rady“ v Londýně několik poznámek o práci československých žen. Vybrali jsme podstatnější části z této práce.

„Obnovení československé sítí dal svým ženám ihned úplnou rovnoprávnost s muži. Je tomu právě deset let — zdánlivě doba dostatečná pro posudek výsledků. Ale hodnotit práci, kterou přinášejí ženy do národního života, není snadno.

Ženy vnesly do svobodné republiky velkou vážnost k občanským úkolům, porozumění pro bolesti sociálně slabých, obdivuhodnou obětovost, energii a vytrvalost v práci při odklizení sociálních chorob fyzických i mravních. Dovedly v mužích získati této práci neobyčejný zájem. Jsou ve svém celku ochravněmi demokracie a oporou mírové politiky.

O emancipačním hnutí československých žen napsala F. F. Plamínková:

„Charakteristickým rysem emancipačního hnutí jest, že jeho ženoucí silou byly motivy mravní, uznání lidské důstojnosti v ženě a vážnosti k ní, uznání lidské rovnosti s mužem. Momenty hospodářské přícházely teprve dodatečně. Nositelkami ženské emancipace u nás byly především střední vrstvy, ač i ženy dělnické, díky prozíravosti jejich vůdkyň, se v rozhodných chvílích připojovaly.

Prostředky byly: usilování o stejné vzdělání, zmravnění života a zákonné zrovnoprávnění s mužem.

Konečný cíl hnutí byl: Zharmonisovat vzájemný poměr obou pohlaví. Příznačné vlastnosti hnutí byly neobyčejná jasnost v cílech, značná, přirozená politická zralost a neuchylná vytrvalost, ba průbojnost. Velmi zajímavým zjevem byla oddaná spolupráce mnohých mužů, teoretiků i praktiků, a to nejlepších z dobrých. Muži spolupracovali na emancipaci. Nebylo vůbec

České slovo

— NOVINY ČESKOSLOVENSKEHO EXILU — vychází měsíčně s výjimkou prázdnin. Vydává a za redakci odpovídá J. Parma. Redakce a administrace: České Slovo, München 27, Postfach 91, Germany.

- AUSTRALIE: František NOVÝ, 43 Esplanade, Adelaide, Semaphore, S. A. BRAZILIE: Dr. Miroslav RASÍN, Caixa Posta 2, Agência Copacabana, Rio de Janeiro.

Z ostatních zemí oznamuje změny adres a uložuje předplatně příložením bankovního šeku, případně bankovek k dopisu přímo administraci Českého Slova, München 27, Postfach 91, Germany.

odporu ani proti volebnímu hnutí, které se v jiných zemích setkávalo se živelným odporem. Naopak, ženský poslanec byl zvolen víc jak třemi čtvrtinami mužských hlasů proti mužskému kandidátovi.

K poznámkám Františky Plamínkové napsal prezident Masaryk stručný projev, který vyšel v „Bulletinu“ současně s článkem paní senátorky. Také z tohoto Masarykem nazvaného „Dodatku“ otiskujeme několik vět:

K vývodům paní Plamínkové zdůraznil bych jen své přesvědčení, jehož jsem nabyl dlouholetou zkušeností a pozorováním našeho národního života a pozorováním života v jiných národů. Nevidím žádné superiority mužů nad ženami, ani rozumové, ani mravní a ani fyzické — aspoň ne nervové, když připouštím vyvinutější svaiy. Vidím hlavní a přirozený rozdíl mezi ženou a mužem v tom, že žena, stávajíc se matkou, musí se poměrně na delší dobu výlučněji věnovat funkcím a povinnostem mateřským. — — —

Jen se podívejte na povolání žen! Myslíte, že učitelovány ve školách a ve školkách je méně namáhavé než nošení těžkých břemen? Dávat pozor na děti, k tomu není třeba méně nervové síly než k mužským zaměstnáním, třeba sebe těžším. Být stenografkami, typistkami, telegrafistkami, ošetřovatelkami a tak dále, to že je lehčí zaměstnání? A mít každý rok dítě, vychovat půl tučtu dětí a starat se dnem i nocí o ně, žít půl dne v kuchyni a věst denní, pravidlem skrovné hospodářství, to že je lehčí než zaměstnání muže? Ten si odbaví svých osm hodin, a pak je volný a jde si odpocínout do hospody ke komarádům, chodí do kavárny, do klubu nebo na schůze — to že je těžší než to denní, stálá jednotvárná drina jeho ženy? —

Rozumí se samo sebou, že chyby jsou také u žen, ale jsou také u mužů, chyby jsou v celé naší kultuře, ale nebudu teď mluvit o tom, která polovice našeho a všech ostatních národů je více vinna — souhlasim s paní Plamínkovou a se všemi rozumnými zástanci žen, že úsilí žen o rovnoprávnost s muži je správné, a přeji mu proto všeho úspěchu.

T. G. Masaryk